PRITARTA
Utenos rajono savivaldybės tarybos
2016 m. lapkričio 24 d.
sprendimu Nr. TS - 310

PATVIRTINTA
Utenos vaikų lopšelio-darželio
„Voveraitė“ direktoriaus
2016 m. lapkričio 25 d.
įsakymu Nr. V- (1.3) - 33

UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO–DARŽELIO „VOVERAITĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Utenos vaikų lopšelis–darželis „Voveraitė“ (toliau- Mokykla).
Teisinė forma – biudžetinė įstaiga, turinti viešojo juridinio asmens statusą.
Mokyklos priklausomybė – savivaldybės mokykla.
Grupė– ikimokyklinio ugdymo mokykla.
Adresas – Utena, J. Basanavičiaus g. 30.
Kontaktai – Tel./faks. 8 389 58637, tel. 8 389 54039, mobl. tel. 8 618 45361, el. p. voveraitesld@voveraite.utena.lm.lt; internetinė svetainė – www.voveraite.utena.lm.lt

Vaikai ir jų poreikiai. Mokykla padeda vaikui tenkinti prigimtinius, individualius, savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo, kultūros, etninius, socialinius ir pažintinius poreikius. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo 1 metų iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis ugdymas. Mokykloje yra septynios grupės, kurios komplektuojamos pagal amžiaus tarpsnius: ankstyvojo amžiaus grupės – nuo 1 metų iki 3 metų, ikimokyklinio amžiaus grupės – nuo 3 metų iki 4 metų, nuo 4 metų iki 5 metų, nuo 5 metų iki 6 metų, mišraus amžiaus grupė – nuo 3 metų iki 7 metų, priešmokyklinio amžiaus grupė – nuo 6 metų. Į mokyklos grupes integruojami vaikai turintys specialiųjų ugdymosi poreikių (kalbos ir komunikacijos sutrikimų, klausos negalią). Mokykloje ugdoma pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, vaiko pagarba tėvams, kalbai ir vertybėms; gamtai, taip pat principams, paskelbtiems Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje. Tėvams (globėjams) pageidaujant, vaikai gali būti papildomai mokomi meninio ugdymo (šokio, dailės), sportinio ugdymo.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas. Mokykloje dirba išsilavinę ir kvalifikuoti mokytojai: dešimt ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, priešmokyklinio ugdymo pedagogas, meninio ugdymo mokytojas, švietimo pagalbos specialistas (logopedas). Iš jų: penki mokytojai turi aukštąjį išsilavinimą, du iš jų yra edukologijos magistrai. Vienas mokytojas turi auklėtojo, dešimt – vyresniojo auklėtojo kvalifikacinę kategoriją. Švietimo pagalbos specialistas (logopedas) turi metodininko kvalifikacinę kategoriją. Visi mokytojai gebantys keistis, aktyviai ieškantys naujovių ir jas įgyvendinantys. Mokytojai geba pagrįsti savo veiklą, ją sisteminti ir skleisti pozityviąją darbo patirtį. Sprendimus dėl vaikų ugdymo (si) rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo priima kartu su tėvais, kitais mokyklos mokytojais, specialistais. Mokytojai reflektuoja vaikų ugdymosi kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo (si) uždavinius.

Vietos (regiono) ir švietimo teikėjo savitumas. Mokykla yra vakarinėje miesto dalyje, senamiestyje prie istoriškai svarbios Senojo Trakto (kelio) Peterburgas–Varšuva atkarpos. Šalia – Utenos dailės mokykla (buvęs senasis Utenos paštas) ir Utenos Rapolo Šaltenio

progimnazija. Netoli mokyklos yra Utenos daugiafunkcis sporto centras, A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka, Utenos Kraštotyros muziejus, Utenos miesto sodas, Vyžuonos parkas, Vyžuonaičio ežeras, Utenos miesto savivaldybė, paštas, individualių namų rajonas. Mokykloje yra įrengta kompiuterių klasė, mokyklos kieme – šiltnamis, gėlynai, lysvės žemės darbams. Mokykla sudaro galimybę ugdytiniams lankyti istorines, kultūrines, gamtines bei pramogų vietas Utenos apskrityje.
Mokykla – įstaiga atvira visuomenei. Mokykla glaudžiai bendradarbiauja su socialiniais partneriais: Utenos Rapolo Šaltenio progimnazija, Utenos dailės mokykla, A. ir M. Miškinių viešąja biblioteka, Utenos kraštotyros muziejumi, Utenos vaikų lopšeliais–darželiais, Visagino vaikų lopšeliais–darželiais „Ąžuoliukas“ ir „Auksinis raktelis“, Zarasų mokyklėle „Lakštingala“, Latvijos Preili miesto vaikų lopšeliu–darželiu „Pasacina“ („Pasakėlė“).
Mokykla yra tarptautinės programos „Zipio draugai“ ir „Obuolio draugai“ metodinis centras. Vietos ir mokyklos savitumas sudaro sąlygas vaikams didelę dienos dalį būti gamtoje, tyrinėti aplinką, ugdyti(s) pažintinius, sveikos gyvensenos, savarankiškumo, kūrybiškumo, pozityvaus bendravimo pradmenis.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Tėvų (globėjų) pagrindinis poreikis – visapusiškas vaikų ugdymas. Jie pageidauja, jog vaikai kuo daugiau laiko būtų ugdomi gamtoje, išvykose, netradicinėse aplinkose. Tėvai (globėjai) nori būti aktyvūs ugdymo proceso dalyviai ir noriai bendradarbiauja su mokykla. Vietos bendruomenės poreikis – kuo glaudžiau bendradarbiauti su šeima: užmegzti ir palaikyti abipusiai draugiškus, atvirus, neformalius santykius, susipažinti su šeimos kultūra ir tradicijomis, supažindinti šeimą su vaiko gyvenimo mokykloje sąlygomis, visada išklausyti šeimos nuomonę, pageidavimus ir atsižvelgti į juos, įtraukti tėvus (globėjus) į ugdymo procesą, renginius, informuoti šeimą vaiko ugdymo(si) klausimais.

II SKYRIUS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Mokykla vaikų ugdymą(si) organizuoja vadovaujantis šiais principais:

Individualizavimo. Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko patirtį, socialinę kultūrinę aplinką, poreikius, galimybes, temperamentą, interesus, ugdymosi tempą, prireikus – specialiuosius ugdymosi poreikius.

Integralumo. Siekiama visuminio ugdymo. Vaiko fizinio, emocinio, socialinio ir pažintinio ugdymosi sritys yra susijusios ir vienodai svarbios. Ugdymas grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis.

Sistemingumo ir nuoseklumo. Ugdant vaiką, einama nuo lengvo prie sunkaus, nuo žinomo prie nežinomo. Vaiko raida skatinama, keliami ugdymosi iššūkiai yra šiek tiek didesni už jo turimus gebėjimus.

Bendradarbiavimo. Šeima – ugdymosi partnerė. Pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Su tėvais tariamasi dėl vaikų ugdymosi tikslų, rezultatų, ugdymosi proceso organizavimo. Atsižvelgiama į jų lūkesčius.

Tęstinumo. Programa orientuota į šeimoje pradėto pozityvaus vaiko ugdymosi tąsą ir dera su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

III SKYRIUS
TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas - atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai tikslo įgyvendinimui – pasiekti, kad vaikas plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save.

Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.

Aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime.

Mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

IV SKYRIUS
UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo turinys modeliuojamas vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ ir „Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis“. Ugdymo turinys sudarytas pagal kompetencijų sritis. Suskirstymas į kompetencijas yra sąlyginis, kai kurios ugdymo(si) pasiekimų sritys gali būti priskiriamos ir kitoms kompetencijoms ugdytis.

Socialinė kompetencija. Ją sudaro šių vaiko ugdymosi pasiekimų sritys ir jų vertybinės nuostatos: emocijų suvokimas ir raiška (vaikas domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais), savireguliacija ir savikontrolė (vaikas nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį), savivoka ir savigarba (save vertina teigiamai), santykiai su suaugusiais (nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais), santykiai su bendraamžiais (nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais), problemų sprendimas (nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti). Siektina, kad vaikas baigdamas Programą, įgis šiuos gebėjimus:

atpažins bei įvardins savo ir kitų emocijas ir jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreikš tinkamai, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atlieps kito jausmus (užjaus, padės);

laikysis susitarimų, elgsis mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bandys kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldys pyktį, neskaudins kito), įsiaudrinęs gebės nusiraminti;

supras savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasakys, kad yra berniukas/mergaitė, priskirs save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitikės savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalbės apie save, tikėsis, kad kitiems jis patinka, supras ir gins savo teises būti ir žaisti kartu su kitais;

pasitikės pedagogais, juos gerbs, ramiai jausis su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokysis drąsiai reikš jiems savo nuomonę, tarsis, derėsis; žinos, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais;

supras, kas yra gerai, kas blogai, draugaus bent su vienu vaiku, palankiai bendraus su visais (supras kitų norus, dalinsis žaislais, tarsis, užjaus, padės), suaugusiojo padedamas supras savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems;

atpažins ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supras, kodėl jie kilo, suvoks savo ir kitų ketinimus, ieškos tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradės numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Sveikatos kompetencija. Ji apima šias vaiko ugdymosi pasiekimų sritis ir jų vertybines nuostatas: kasdieninio gyvenimo įgūdžiai (noriai ugdosi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius), fizinis aktyvumas (noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus). Siektina, kad vaikas baigdamas Programą, įgis šiuos gebėjimus:

tvarkingai valgys, savarankiškai atliks savitvarkos veiksmus: apsirengs ir nusirengs, naudosis tualetu, prausis, šukuosis. Saugos savo sveikatą ir saugiai elgsis aplinkoje;

eis, bėgs, šliauš, ropos, lips, šokinės koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atliks veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Pažinimo kompetencija. Ją sudaro šių vaiko ugdymosi pasiekimų sritys ir jų vertybinės nuostatos: aplinkos pažinimas (nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja), skaičiavimas ir matavimas (nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas), iniciatyvumas ir atkaklumas (didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais), tyrinėjimas (smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja), mokėjimas mokytis (noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko). Siektina, kad vaikas baigdamas Programą, įgis šiuos gebėjimus:

-įvardins ir bandys paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdins save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domėsis technika ir noriai mokysis ja naudotis;

-gebės skaičiuoti daiktus, lyginti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Gebės grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaus dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supras ir vartos žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradės suvokti laiko tėkmę ir trukmę;

-savo iniciatyva pagal pomėgius pasirinks veiklą, ilgam įsitrauks ir ją plėtos, gebės pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipsis į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgs susidoroti su kilusiais sunkumais;

-aktyviai tyrinės save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldys tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąstys ir samprotaus apie tai, ką pastebėjo, atrado, pakuto, patyrė;

- mokysis žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas,

Komunikavimo kompetencija. Ją sudaro šių vaiko ugdymosi pasiekimų sritys ir jų vertybinės nuostatos: sakytinė kalba (nusiteikęs išklausyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba), rašytinė kalba (domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu). Siektina, kad vaikas baigdamas Programą, įgis šiuos gebėjimus:

-klausysis ir supras kitų kalbėjimą, kalbėsis su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai jus kalbos grožį;

- atpažins ir rašinės raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradės skaitinėti.

Meninė kompetencija. Ji apima šias vaiko ugdymosi pasiekimų sritis ir jų vertybines nuostatas: meninė raiška (jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje), estetinis suvokimas (domisi, gėrisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla), kūrybiškumas (jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą). Siektina, kad vaikas baigdamas Programą, įgis šiuos gebėjimus:

- spontaniškai ir savitai reikš įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje;

-pastebės ir žavėsis aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugsis savo ir kitų kūryba, jaus, suvoks ir apibūdins kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reikš savo estetinius potyrius, dalinsis išgyvenimais, įspūdžiais;

- savitai reikš savo įspūdžius įvairioje aplinkoje, ieškos nežinomos informacijos, siūlys naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendins.

Ugdant vaiką pagal Ikimokyklinio ugdymo programą, taikomi šie metodai:

Patirtinio ugdymo – vaikas mokosi aktyviai veikdamas (projektai, diskusijos, problemų sprendimas, dalijimasis patirtimi, tyrinėjimai visais jutimais, eksperimentavimas, kūrybinės užduotys, pažintinės išvykos, ekskursijos, savo, draugų veiksmų stebėjimas ir vertinimas ir pan.).

Spontaniška vaikų veikla, pačių vaikų sumanyta arba inicijuota kitų dalyvių (stengiamasi nesutrukdyti savitos vaiko veiklos, bet patarti, pasidžiaugti, pateikti naujos informacijos).

Laisvai pasirinkta vaikų veikla.

Mokytojo inicijuojama, siūloma veikla.

Ugdymas vyksta įvairiose aplinkose (grupėje, mokyklos kieme, išvykose už įstaigos ribų, muziejuose ir kt.), realiame ir virtualiame pasaulyje. Ugdymas vyksta bet kuriuo dienos metu. Pagrindinė vaikų veikla – žaidimas. Vaikai dalyvauja ir įvairiose mokytojo inicijuotose ir organizuotose veiklose bei atlieka įvairius buities darbus.

Sudaromos įvairios ugdymo(si) situacijos:

Ugdymo(si) metu gilinamos vaikų žinios, keičiant jų nuostatas, mąstymą, elgesį (vaikas pats ieško informacijos, klausia, aiškinasi, samprotauja ir kt.).

Ugdymas personalizuojamas (pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo amžių, patirtį, poreikius, galimybes).

Ugdymo(si) procese skatinamas veikimas kartu, tolerancija, bendruomeniškumas, socialinis jautrumas.

Į ugdymo(si) procesą įtraukiami tėvai (globėjai), kiti šeimos nariai.

Ugdyme naudojamos priemonės:

-parenkamos pagal vaikų amžių, skirtingas vaikų galimybes;

-nuolat keičiamos ir atnaujinamos;

-skatinančios vaikus domėtis tuo, kas vyksta aplinkui, žadinančios smalsumą, kūrybingumą;

-skatinančios ugdyti(s) praktiškai veikiant;

-skatinančios bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje ir su suaugusiais;

-saugios, patogios, nekeliančios baimės ar nerimo.

V SKYRIUS
UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra neatskiriama ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo proceso dalis. Mokykloje ugdymosi pasiekimų ir pažangos vertinimą atlieka visi mokykloje dirbantys mokytojai ir specialistai, tarpusavyje bendradarbiaudami, konfidencialiai dalindamiesi informacija. Pasiekimų vertinimas skirtas:

Padėti vaikui sėkmingai įgyti gebėjimus, žinias ir supratimą, augti ir tobulėti įvairiose ugdymo(si) srityse.

Padėti mokytojams pažinti kiekvieną vaiką, atpažinti jo turimus pasiekimus skirtingose ugdymosi srityse, nustatyti individualų ugdymosi tempą, išsiaiškinti ugdymosi poreikius.

Numatyti tolesnio vaiko ugdymosi rezultatus, atsižvelgiant į jo ugdymosi poreikius, pasiekimus bei daromą pažangą, atrinkti tinkamesnį ugdymo turinį, būdus, priemones, aplinką ir kt.

Numatyti, kaip ugdymas bus individualizuojamas, pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo interesus, polinkius, lūkesčius, galimybes, turimą patirtį.

Nuolat stebėti, ko ir kaip vaikas mokosi, ko išmoko, kokius sunkumus patyrė, kaip juos įveikė ir į tai atsižvelgiant koreguoti ugdymo procesą.

Nustatyti, ar vaikų ugdymo organizavimas buvo veiksmingas, ar vaikui (grupei) pavyko pasiekti iki tam tikro laikotarpio numatytų ugdymosi rezultatų.

Atrinkti ir pateikti tėvams (globėjams) aktualią informaciją apie jų vaikų ugdymąsi, motyvuojančią juos aktyviau įsitraukti į vaikų ugdymą mokykloje.

Pateikti objektyvią informaciją apie vaiko (grupės) ugdymąsi kitiems specialistams, mokyklos vadovams, tikrintojams.

Mokytojai, vertindami ir apmąstydami vaikų pasiekimus bei pažangą, įsivertina ir savo profesinės veiklos kokybę.

Ugdymosi pasiekimų ir pažangos vertinimą mokytojai atlieka:

Pradedant dirbti su nauja vaikų grupe, siekiant pažinti vaikus, išsiaiškinti jų pasiekimus ir ugdymosi poreikius (diagnostinis vertinimas).

Mokslo metų pradžioje, siekiant išsiaiškinti, kaip pasikeitė vaikų pasiekimai per vasarą (diagnostinis vertinimas).

Į vaikų grupę atėjus naujokui, siekiant jį pažinti ir išsiaiškinti jo pasiekimus (diagnostinis vertinimas).

Nuolatos, mokslo metų eigoje, stebint ir apmąstant kasdienį vaiko ugdymąsi ir, esant reikalui, koreguojant ugdomuosius poveikius (formuojamasis vertinimas).

Mokslo metų eigoje, išryškėjus naujiems vaikų ugdymosi poreikiams ar problemoms, kai norima išsiaiškinti, ar vaikas įgijo sudėtingesnių gebėjimų, ar nevėluoja kai kurių gebėjimų raida ir kt. (formuojamasis vertinimas).

Mokslo metų pabaigoje, siekiant nustatyti, ar pavyko pasiekti numatytų vaikų ugdymosi rezultatų, rezultatų įvertinimas (apibendrinamasis vertinimas).

Įrodymai apie vaikų pasiekimus renkami įvairiais būdais (stebint vaiką natūralioje, kasdienėje aplinkoje, renkant faktus, aprašant situacijas, fotografuojant, darant garso, vaizdo įrašus, kaupiant vaikų darbelius, išsaugant jų skaitmeninę kūrybą, kalbantis su tėvais, specialistais ir kt.).

Vaiko pasiekimus atskleidžiantys įrodymai dokumentuojami pasiekimų aplanke.

Apie vaiko ugdymosi pasiekimus ir pažangą konfidencialiai, mokytojo pasirinktomis formomis informuojami tėvai (globėjai):

Nuolat, individualiai, pagal poreikį (pastebėjus naujus vaiko gebėjimus, išryškėjus problemoms ir kt.).

Išsamiau informuojami:

Mokslo metų pradžioje, atlikus diagnostinį vertinimą (aptariami turimi vaiko gebėjimai, vaiko padaryta pažanga per vasarą, tėvų lūkesčiai).

Mokslo metų pabaigoje, pateikiant apibendrinamąjį vertinimą (aptariama, ką vaikas pasiekė per mokslo metus, jo stipriosios pusės, ugdymosi poreikiai, tolesnio ugdymosi gairės ir kt.).

VI SKYRIUS
NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“. Prieiga internetu: http://www.smm.lt/web/lt/smm-svietimas/svietimo-sistema-ikimokyklinis-ugdymas.
3. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. 2006. Prieiga internetu: http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/biblioteka/vaiku-ugdymas/metodines-rekomendacijos-ikimokyklinio-ugdymo-programai-rengti/743.
4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. 2014. Prieiga internetu: https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf.
5. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. 2015. Prieiga internetu: https://www.smm.lt/uploads/documents/konkursai/kiti_konkursai/Ikimokyklinio%20ugdymo%20metodin%C4%97s%20rekomendacijos.pdf.
6. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. 2014. Prieiga internetu: https://www.smm.lt/uploads/documents/Prie%C5%A1mokyklinio%20ugdymo%20bendroji%20programa(3).pdf.
7. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija.